TIBETAN NEWS

Regd. No. HPTIB/2017/74104

> དབུ་མའི་ལམ་ནི།
> རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྒྲོམ་གཞིའི་ནང་ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་གནས་བབ་ཚད་ལྡན་མིང་དོན་མཚུངས་པ་ཞིག་དགོས།
> བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་བཀའ་ཤག་གིས།

བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༢༡༤༨ རབ་གནས་ལྕགས་གླང་ལོ། | བོད་ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༡༧ རེས་གཟའ་ཕུར་པ། | 22nd September 2021

ལོ་ ༥ ཨང་། ༣༨ | བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་བདུད་རྩིའི་ལས་རིམ་གསར་ཤོག | Vol. 5 Issue 38 Price Rs. 1

སྤྱི་ནོར་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་རྒྱ་གར་གྱི་སྲིད་བློན་ན་རེནྡྲ་མོ་དི་མཆོག་དགུང་གྲངས་ ༧༡ ལ་ཕེབས་པའི་སྐྱེས་སྐར་ལ་འཚམས་འདྲིན་སྐུལ་བ།

༄༅། །བོད་མིའི་བླ་ན་མེད་པའི་དབུ་ཁྲིད་སྤྱི་ནོར་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་བཞུགས་སྒར་རྒྱལ་བའི་ཕོ་བྲང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་རྒྱ་གར་གྱི་སྲིད་བློན་ན་རེནྡྲ་མོ་དི་ (Narendra Modi) མཆོག་དགུང་གྲངས་ ༧༡ ལ་ཕེབས་པའི་སྐྱེས་སྐར་ལ་འཚམས་འདྲིན་སྐུལ་བའི་ནང་འཁོད་དོན། དགུང་གྲངས་ ༧༡ ལ་ཕེབས་པའི་སྐུ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེས་སྐར་ལ་ངོས་ཀྱིས་སྙིང་ཐག་པ་ནས་འཚམས་འདྲི་དང་། སྐུ་ཉིད་སྐུ་མཐུད་སྐུ་ཚེ་ཡུན་རིང་བརྟན་པའི་སྨོན་འདུན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ངོས་རང་ལུང་པ་འདི་ཉིད་ལ་ད་ཅང་གཅེས་སྤྲས་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཏོག་དབྱིབས་གཞན་རིམས་ཀྱིས་ཁྱེན་པས་འཛམ་གླིང་མི་མང་ཡོངས་ལ་དཀའ་ངལ་འཕྲད་བཞིན་པའི་སྐབས་འདིར་སྐུ་ཉིད་ལ་གདེང་ཚོད་ཆེན་པོ་སྐྱེས་ནས་དཀའ་ངལ་ལ་གདོང་ལེན་གནང་བཞིན་པར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ཡོད། རྒྱ་གར་ནི་འཛམ་གླིང་ནང་མང་

གཙོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཆེས་ཆེ་ཤོས་དེ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་འཕེལ་རྒྱས་དེས་རྒྱ་གར་མི་མང་ལ་ཁེ་ཕན་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡོད་པ་ཙམ་མ་ཟད། འཛམ་གླིང་ཁྱོན་ཡོངས་འཕེལ་རྒྱས་སུ་འགྲོ་བར་ཞབས་འདེགས་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡོད། རྒྱ་གར་གྱི་གནའ་བོའི་རིག་གཞུང་འཚེ་བ་མེད་པའི་ལྟ་གྲུབ་དང་། དེའི་རྒྱབ་རྟེན་བྱམས་བརྩེའི་ཀུན་སློང་སྙིང་རྗེ་གཉིས་ནི་དེང་སང་འཛམ་གླིང་འདིའི་སྐབས་ལ་དགོས་མཁོ་ཡོད་པ་ཙམ་མ་ཟད། དངོས་དེངས་ཅན་ཞིག་ཀྱང་ཆགས་ཡོད་པ་ངོས་ལ་ར་འཕྲོད་བྱུང་། ངོས་ཀྱིས་འགྲོ་བ་མིའི་ཁེ་ཕན་རྒྱ་ཆེ་སར་དམིགས་ཏེ་རྒྱ་གར་གྱི་གནའ་བོའི་རིག་གཞུང་དེ་དག་དང་དེང་རབས་ཤེས་ཡོན་ལམ་ལུགས་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་བྱེད་ཐུབ་པའི་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

གོ་སྐབས་ནམ་བྱུང་ལ་ངོས་ཀྱིས་རྒྱ་གར་གྱི་མང་གཙོ་སྲ་བརྟན་དང་། ཆོས་ལུགས་ནང་ཁུལ་མཐུན་སྒྲིལ། འཆམ་མཐུན་བཅས་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ཞུ་གི་ཡོད། བཙན་བྱོལ་བོད་མི་རྣམས་ལ་མཚོན་ན་རྒྱ་གར་ནི། ང་ཚོའི་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱབས་བཅོལ་ཞུ་ས་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་ཙམ་མ་ཟད། འདས་པའི་ལོ་ངོ་ ༦༢ རིང་ང་ཚོའི་ཁྱིམ་གཞིས་ལྟ་བུ་ཆགས་ཡོད། གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱུད་ངོས་ཀྱིས་རྒྱ་གར་གཞུང་མང་གཉིས་ཀྱིས་གནང་ཡོད་ཆེན་པོའི་སྒོ་ནས་ང་ཚོར་གཟིགས་སྐྱོང་གནང་དང་གནང་བཞིན་པར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཐུགས་སྨོན་དང་བཅས། ཞེས་འཁོད།།

ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ནང་ངལ་རྩོལ་བསྒྱུར་བཀོད་ཀྱི་ལས་གཞི་སྤེལ་བཞིན་པའི་སྐོར་སྙན་ཐོ་བཏོན་གནང་བ།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༦ ཉིན་ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ནང་ཡུ་རོབ་དང་རྒྱ་ནག་གཉིས་ཀྱི་ཐབས་བྱུས་སྐོར་སྙན་ཐོ་བཏོན་ཏེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནང་ངལ་རྩོལ་བསྒྱུར་བཀོད་ལས་གཞི་སྤེལ་བཞིན་པར་ཐུགས་འཚབ་གནང་བ་དང་སྦྲགས། བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཁག་ཏུ་རང་དབང་གི་སྒོ་ནས་ཡུ་རོབ་ཀྱི་གཞུང་ཚབ་མི་སྣ་དང་གསར་འགོད་པ་སོགས་ཡོང་ཆོག་པའི་གོ་སྐབས་བསྐྲུན་དགོས་པའི་སྐོར་གླེང་སློང་ཤུགས་ཆེ་གནང་ཡོད།

དེ་ཡང་སྙན་ཐོའི་ནང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་སྤྲུལ་སྐུའི་ཡང་སྲིད་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཕྱོགས་སྐོར་བཀའ་ཨང་ ༡༥ ཞེས་པའི་ནང་ཡང་སྲིད་ངོས་འཛིན་བྱེད་པར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ངོས་ལེན་དགོས་པའི་སྐོར་འཁོད་ཡོད་པ་དེར་ཐུགས་འཚབ་དང་སྐྱོན་བརྗོད་གནང་ཡོད། རྒྱ་ནག་གིས་བཀའ་ཨང་ ༡༥ ཞེས་པ་བརྒྱུད་སྤྱི་ནོར་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་མ་འོངས་ཡང་སྲིད་ངོས་འཛིན་ཞུ་ཕྱོགས་ལ་སྣང་འཛིན་བྱ་འཆར་ཡོད།

ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་རྣམ་པས་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་གཞུང་གིས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་རྩིས་མེད་དོར་རོལ་གཏོང་བཞིན་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངོ་རྒོལ་དང་། ཡུ་རོབ་

གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་རྣམ་པས་བོད་དང་། ཡུ་གུར། ཧོར་སོག་པོ། ཧོང་ཀོང་བཅས་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་སྐོར་རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་ལྷན་དུ་གྲོས་མོལ་གནང་དགོས་པ་གསུངས་ཡོད། གཞན་ཡང་སྙན་ཐོ་དེའི་ནང་ཡུ་རོབ་སྤྱི་མཐུན་ཚོགས་པ་དང་། དེའི་ཚོགས་མི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་འགོ་ཁྲིད་རྣམ་པས་རྒྱ་ནག་དང་ཧོང་ཀོང་ནང་གི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གནས་སྟངས་ཡར་རྒྱས་མ་ཕྱིན་བར་དུ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལོའི་པེ་ཅིང་དགུན་དུས་ཨོ་རྩལ་འགྲན་ཚོགས་ཀྱི་མགྲོན་འབོད་དང་ལེན་གནང་རྒྱུ་མེད་པའི་སྐོར་འཁོད་ཡོད།

ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་ཧི་ལ་ཊེ་ (Hilde Vautmans) ལགས་ཀྱིས། རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་གིས་དྲག་གནོན་ཅན་གྱི་ཕྱི་འབྲེལ་སྲིད་བྱུས་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཡུ་གུར་དང་ཧོང་ཀོང་ནང་དེ་ལྟར་དྲག་གནོན་ཅན་གྱི་སྲིད་བྱུས་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པས་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཁེ་ཕན་ཁོ་ནའི་སླད་དུ་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་གི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྒྲ་ཁྲིད་འོག་ཚུད་རྒྱུ་མེད་པའི་སྐོར་གསུངས།།

གནས་ཚུལ་སྙིང་བསྡུས།

བོན་གཞིས་ཊི་ལན་ཧྲིའི་གཞིས་དགོན་གཉིས་ཀྱི་རང་ལོ་ ༡༨ ཡན་གྱི་མི་མང་ཡོངས་ལ་ཏོག་དབྱིབས་གཞན་རིམས་ཀྱི་སྔོན་འགོག་སྨན་ཁབ་རྫ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་བསྐྱོན་ཟིན་པ།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༣ ཉིན་གཡུང་དྲུང་བོན་གྱི་གདན་ས་ཆེན་མོ་དཔལ་གཤེན་བསྟན་སྨན་རིའི་གསོ་རིག་འབུམ་བཞིའི་མཐོ་སློབ་ཏུ་ཏོག་དབྱིབས་གཞན་རིམས་ཀྱི་སྔོན་འགོག་སྨན་ཁབ་རིམ་པ་རྫ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་གཞིས་དགོན་གཉིས་ཀྱི་རང་ལོ་ ༡༨ ཡན་གྱི་མི་མང་ཚང་མར་བསྐྱོན་ཟིན་ཡོད་པ་རེད།

དེ་ཡང་ཞྭ་དཀར་བསྟན་པའི་གཙུག་རྒྱན་༧སྐྱབས་རྗེ་རྒྱལ་བ་སྨན་རིའི་ཁྲི་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་ལྟར། ས་གནས་ཏོག་དབྱིབས་གཞན་རིམས་ཛ་དྲག་ལས་དོན་ཚོགས་ཆུང་གིས་ས་གནས་རྫོང་དཔོན་གཞོན་པ་མཆོག་ལ་སྙན་ཞུ་རིམ་པ་ཕུལ་བར་སྨན་རིའི་གསོ་རིག་འབུམ་བཞིའི་མཐོ་སློབ་དེ་ཉིད་སྔོན་འགོག་སྨན་ཁབ་རྒྱག་སའི་ས་ཚིགས་སུ་གཏན་འཁེལ་གནང་སྟེ་བོན་གཞིས་ཊི་ལན་ཧྲིའི་གཞིས་དགོན་གཉིས་ཀྱི་རང་ལོ་ ༡༨ ཡན་གྱི་མི་མང་ཚང་མར་འགོག་ཁབ་རྫ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་བསྐྱོན་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད། སྤྱིར་བོན་གཞིས་ཊི་ལན་ཧྲིའི་གཞིས་ཆགས་སུ་ཁྱིམ་བསྡོམས་གཞིས་མི་གྲངས་ ༣༥༧ ཙམ་ཡོད་པ་དང་། རང་ལོ་ ༡༨ ཡན་གྱི་མི་མང་ཡོངས་ལ་སྔོན་འགོག་སྨན་ཁབ་རྒྱག་ཚར་གི་ཡོད་པ་བཅས།།

བྱང་ཨ་རིའི་སྐུ་ཚབ་དོན་ཁང་གི་དྲུང་ཆེ་བཀྲ་ཤིས་དོན་གྲུབ་ལགས་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྨོན་ལམ་ཚོགས་འདུར་མཉམ་ཞུགས་གནང་བ།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༨ ཉིན་ཨ་རིའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་པའི་མཐུན་ཚོགས་ (International Buddhist Association of America) ཀྱི་གོ་སྒྲིག་འོག་ཨ་རིའི་རྒྱལ་ས་འི་ཉེ་འཁོར་གྱི་མདའ་སྡེ་ཁག་གི་ནང་ཡོད་པའི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་སྔགས་དང་བཅས་པའི་ཆོས་ཚོགས་རྣམས་མཉམ་འཛོམས་ཐོག་འཛམ་གླིང་ཞི་བདེ་དང་། ལྷག་པར་ཏོག་དབྱིབས་གཞན་རིམས་འདི་ཉིད་མགྱོགས་མྱུར་རྩེག་མེད་དུ་ཞི་སྐད་རྒྱལ་སྤྱིའི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་སྨོན་ལམ་མམ་གསང་སྔགས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྨོན་ལམ་ཐེངས་དང་པོ་ཨ་རིའི་མེ་རི་ལན་ཊེ་མངའ་སྡེའི་ནང་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་འབྲི་གུང་རཏྣ་ཤྲིའི་ཆོས་ཚོགས་སུ་ཚོགས་ཡོད། ཚོགས་མགོན་དུ་སྐྱབས་རྗེ་སྤྱན་མངའ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་། སྐྱབས་རྗེ་ཨ་ཡོ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག མཁན་རིན་པོ་ཆེ་བསྟན་འཛིན་ཉི་མ་མཆོག བྱང་ཨ་རི་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་ཁང་གི་དྲུང་ཆེ་བཀྲ་ཤིས་དོན་གྲུབ་ལགས་སོགས་ཀྱིས་གཙོས་དགེ་འདུན་པ་ཁག་གཅིག་བཅས་ཕེབས་ཡོད།

དེ་ཡང་ཐོག་མར་ཨ་རིའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་པའི་མཐུན་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་འགན་འཛིན་དབང་མོ་ (Wangmo Dixey) ལགས་ཀྱིས་བརྙན་ཐུང་བརྒྱུད་ངོ་སྤྲོད་གསུང་བཤད་གནང་རྗེས་ཞྭ་སེར་བསྟན་པའི་གཙུག་རྒྱན་འཛམ་མགོན་རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་ཚབ་དགའ་ལྡན་ཁྲི་ཐོག་ ༡༠༩ བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་མཆོག་དང་། འཁོན་རིགས་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་དཔལ་ས་སྐྱ་ཁྲི་འཛིན་ ༤༢ པ་རཏྣ་བཛྲ་རིན་པ་ཆེ་མཆོག སྒྲུབ་བརྒྱུད་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་སྐྱབས་རྗེ་འབྲི་གུང་སྐྱབས་མགོན་ཆེ་ཚང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག སྐྱབས་རྗེ་ཞེ་ཆེན་རབ་འབྱམས་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་བཅས་ཀྱིས་བརྙན་ཐུང་བརྒྱུད་ཐུགས་སྨོན་དང་གསུང་བཤད་གནང་ཡོད་པ་བཅས། །

ཇ་དབོན་པོ་ནས་འཛིན་བཟུང་བྱས་པའི་བོད་མི་རྣམས་མུ་མཐུད་དཀའ་ངལ་འོག་གནས་ཡོད་པ།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༡ ནས་ཕྱི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩ བར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཇ་དབོན་པོའི་རྫི་དགོན་གཉིས་ནས་ཐུ་ཕྱིར་བོད་མི་སེར་སྐྱ་གྲངས་ ༡༢༡ ཙམ་འཛིན་བཟུང་བཙན་ཁྲིད་བྱས་པའི་ཁོངས་ནས་དགེ་འདུན་པ་གཅིག་དང་། བུད་མེད་གཅིག མི་སྐྱ་གཉིས་བཅས་ཁྲིན་མི་གྲངས་ ༤ ལས་གཞན་བོད་མི་གཅིག་ཀྱང་ད་བར་གློད་བཀྲོལ་བཏང་མེད་པ་མ་ཟད། འཛིན་བཟུང་བཀག་ཉར་འོག་ཡོད་པའི་བུད་མེད་རང་ལོ་ ༥༠ ནང་ཞིག་ཡིན་པ་སྐལ་བཟང་སྒྲོལ་མ་ (དཀར་སྒྲོན) ལགས་ནད་གཞི་ཞིང་པོའི་རྐྱེན་པས་དཀའ་ངལ་འཕྲད་སྐབས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ཉེན་རྟོག་པས་སེར་ཤུལ་རྫོང་གི་སྨན་ཁང་དུ་ཁྲིད་ཡོད་ཀྱང་སྨན་ཁང་དེས་སྨན་བཅོས་བྱེད་ཐུབ་པའི་ཁས་ལེན་བྱས་མེད་པ་མ་ཟད། འབྲེལ་ཡོད་སྨན་པ་དང་ཉེན་རྟོག་པ་ཁ་མཐུན་གྱིས་སྨན་ཁང་གཞན་དུ་བསྙེན་གཏུགས་ཆེད་ཚོག་མཆན་མ་སྤྲད་པར་བརྟེན་ད་ལྟའི་ཆར་བཀག་ཉར་ཁང་ནང་མུ་མཐུད་དཀའ་ངལ་འོག་གནས་ཡོད། དེ་བཞིན་འཛིན་བཟུང་བཀག་ཉར་འོག་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ཉེན་ཚུར་འདྲི་རྩད་ནན་པོ་བྱས་པ་དང་གཅར་རྡུང་བཏང་བ། ཁ་ལག་མ་སྤྲད་པ་སོགས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་ཤུགས་ཆེ་འཕྲད་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཟད། མ་འོངས་པར་སྤྱི་སྒེར་སུ་རུང་ནས་སྐད་འཕྲིན་ཚོགས་པ་སོགས་ཀྱི་ནང་མཉམ་ཞུགས་མི་ཆོག་པའི་བཙན་བཀའ་ཡང་བཏང་ཡོད་པ་བཅས།།

མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཁྲུད་མཁས་མི་སྣས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་རྩོམ་པ་པོ་སྒོ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོ་ལགས་དང་གྲྭ་རིན་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་ལགས་གང་དུ་ཡོད་མེད་སྐོར་འདྲི་རྩད་གནང་བ།

༄༅། །མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་བཙན་དབང་འོག་གར་སོང་ཆ་མེད་བཟོས་པའི་ཡུལ་མི་ཞིབ་བཤེར་ལས་དོན་ཚོགས་ཆུང་དང་། རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་ཆོས་དད་རང་དབང་སྲུང་སྐྱོབ་ཚོགས་ཆུང་། རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་གང་བྱུང་འཛིན་བཟུང་དང་བཙོན་འཇུག་རྟོག་ཞིབ་ཚོགས་ཆུང་། རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་དམིགས་བསལ་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཞིབ་འཇུག་ཚོགས་ཆུང་བཅས་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་རང་དབང་ཅན་གྱི་རྫི་ཚན་བཞིའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཐོག་ཁྲུད་མཁས་མི་སྣས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༠ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༢༦ ཉིན་ཨ་མདོ་ཛ་བ་ཁྲུལ་ནས་ཡིན་པའི་རྩོམ་པ་པོ་སྒོ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོའམ་སྒོ་ཤེར་ལགས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རྒྱུ་རྐྱེན་གང་ཡིན་གསལ་ཆ་མེད་པར་སི་ཁྲིན་ཞིང་ཆེན་ཁྲིན་ཏུའུ་གྲོང་ཁྱེར་ནས་གློ་བུར་དུ་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཏེ་ད་ཆ་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གྱུར་ཡོད་པའི་སྐོར་དང་། དེ་བཞིན་བོད་ཛ་བ་རྫོང་དཀར་ཤུལ་སྡེ་བ་ནས་ཡིན་པའི་སྣང་ཞིག་དགོན་པའི་གྲྭ་རིན་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་ལགས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༡ ཉིན་ཛ་བ་རྫོང་གི་ཉེན་རྟོག་པས་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཏེ་ད་བར་གང་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་མེད་པའི་སྐོར་འདྲི་རྩད་ཀྱིས་ཁོང་རྣམ་པ་གཉིས་ད་ཆ་གང་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དང་། ཁོང་གཉིས་འཛིན་བཟུང་བཙོན་འཇུག་བྱེད་དགོས་པའི་ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་རྒྱབ་ལྗོངས་གནས་ཚུལ། ཁྲིམས་ཐག་ཇི་ལྟར་བཅད་པའི་གནས་ཚུལ་བཅས་མགོ་སྒྲིད་བྱེད་དགོས་པའི་འབོད་སྐུལ་ཤུགས་ཆེ་གནང་འདུག

དེ་ཡང་སྒོ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོ་ལགས་ནི། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༦ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༩ ཉིན་ཛ་བ་རྫོང་ཁ་ཤེ་སྡེ་པའི་ཕ་སྒོ་བརྩོན་དང་མ་སྒྲོལ་དཀར་གཉིས་ཀྱི་བུ་རུ་སྐྱེས་ཤིང་། ཆུང་དུས་ནས་ཀིརྟི་དགོན་གྱི་ཆོས་སྣར་ཞུགས་ཏེ་སློབ་གཉེར་གནང་ཡོད་པ་དང་། ཕྱིས་སུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་ཡོད་པའི་འབྲས་སྤུངས་དང་སེ་ར་དགོན་དུ་མུ་མཐུད་སློབ་གཉེར་གནང་ཡོད། སྒོ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོ་ལགས་ཀྱིས་ནང་པའི་ལྟ་གྲུབ་དང་། སྲོལ་རྒྱུན། རིག་གཞུང་བཅས་ཀྱི་སྐོར་དཔེ་དེབ་འགའ་ཤས་བརྩམས་གནང་ཡོད་པ་དེ་དག་ནི། ང་ཚོ་སད་རན་དང་། རྒྱུན་ཤེས་དང་ལམ། དཔྱད་འཚོལ་དང་ལྷ་ཚུལ། རང་ལམ་རང་འཚོལ། བློང་དོར་ལྷ་ཚུལ། སྐྱེས་ཆེན་གྱི་བཞུད་ལམ། གསེར་ཐང་

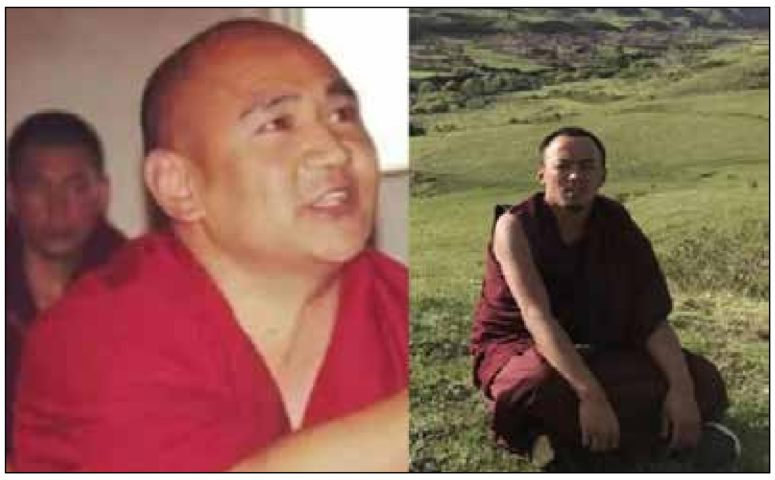

འཚང་ཁྲིད། བསམ་གཞིག་པའི་སེམས་སྣ་བཅས་དཔེ་དེབ་བརྒྱད་ལྷག་པར་སྐྲུན་གནང་ཡོད། གཞན་ཡང་ཁོང་གིས་དབུ་མ་འཇུག་པ་དང་། གཏམ་རྒྱུད་གསེར་ཐང་། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་སོགས་འཚང་ཁྲིད་གནང་ཡོད། སྔོན་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༠ ལོར་སྒོ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོ་ལགས་བཀག་ཉར་མ་བྱས་གོང་ཁོང་གིས་དགོན་པའི་ནང་ཤེས་ཡོན་གྱི་རང་དབང་ཐོག་རྩོད་ལེན་བྱས་པར་རྒྱ་གཞུང་གིས་ཁོང་བཀག་ཉར་དང་བཙོན་འཛུག་ཐེངས་མང་བྱས་ཡོད་པ་ཟད། མཐའ་ན་ཁོང་རང་ཉིད་ཀྱི་དགོན་པ་ནས་ཀྱང་ཕྲོས་ཕྱོལ་དགོས་པ་བྱུང་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༨ ལོར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཛ་བ་ཕྱོགས་སུ་རྒྱལ་གཅེས་ཆོས་གཅེས་ཀྱི་ལས་འགུལ་ཤུགས་ཆེ་སྤེལ་སྐབས་སྤྱི་ནོར་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐུ་པར་ཕར་ཕྱིན་དམ་བཅའ་འཛུག་སྐབས་བཤམས་ཡོད་ལུགས་ཀྱིས་འཛིན་བཟུང་གིས་ལོ་བཞིའི་ཁྲིམས་ཐག་བཅད་ནས་བཙོན་འཇུག་བྱས་སྡོང་བ་དང་། དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ལོར་བོད་ས་ཁྱོན་ཡོངས་སུ་བྱུང་བའི་ས་ཁྱི་ཞི་རྒོལ་ཆེན་མོའི་སྐབས་ལྷ་ས་ནས་འཛིན་བཟུང་བྱས་ནས་ལོ་གཅིག་ཙམ་རིང་བཀག་ཉར་བྱས་སྡོང་ཡོད་པ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ལོར་ཀིརྟི་དགོན་གྱི་གྲྭ་བ་ཞིག་གིས་ཛ་བ་ཁྲུལ་དུ་རང་ལུས་མེར་སྲེག་བཏང་སྐབས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱས་རྗེས་སྒོ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོ་ལགས་རྒྱ་གཞུང་གིས་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཡོད།

གྲྭ་རིན་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་ལགས་ནི། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༡ ཉིན་ཛ་བ་རྫོང་གི་ཉེན་རྟོག་པས་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཏེ་ད་ཆ་གང་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་མེད། རིན་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་ལགས་མདོ་སྨད་སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་ཛ་བ་རྫོང་གི་དཀར་ཤུལ་སྡེ་པའི་གཉེར་བ་ཚང་ཞེས་པའི་ཞིང་པའི་ཁྲིམ་ཚང་དཀྲུས་མ་ཞིག་ལ་སྐྱེས་ཤིང་། ཁོང་གིས་དགུང་ལོ་དྲུག་ཙམ་ནས་མདོ་སྨད་ཛ་ཡུལ་གྱི་བོན་གྱི་དགོན་པ་ཆེ་ཤོས་སྣང་ཞིག་དགོན་པར་ཆོས་ཞུགས་བྱས་ཏེ་སློབ་གཉེར་རྒྱུན་སྐྱོང་གིས་སྟུགས་ཀྱི་འཛིན་གྲྭ་ཐོན་ཡོད་པ་བཅས།།

བྱང་ཨ་རི་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་ཁང་གི་དྲུང་ཆེ་བཀྲ་ཤིས་དོན་གྲུབ་ལགས་ཀྱིས་ཇར་མ་ནྀ་མངའ་སྡེའི་དཔལ་འབྱོར་བློན་ཆེན་མཆོག་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་བ།

༄༅། །ཇར་མ་ནྀའི་ཐེབས་རྩ་ (Freidrich Naumann Stiftung) ཞེས་པས་མགྲོན་འབོད་གནང་བ་ལྟར་བྱང་ཨ་རི་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་ཁང་གི་དྲུང་ཆེ་བཀྲ་ཤིས་དོན་གྲུབ་ལགས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་ཨ་རིའི་རྒྱལ་ས་ཝ་ཤིན་ཊོན་དུ་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་ཝི་ལར་ཊི་རྒྱལ་སྤྱིའི་གསོལ་མགྲོན་ཁང་ (Willard InterContinental Hotel) དུ་དུས་རབས་ ༢༡ པའི་ནང་གི་འགྱུར་འགྲོས་ཆེ་ཁག་སྐོར་གྱི་བགྲོ་གླེང་ཐོག་མཉམ་ཞུགས་གནང་ཡོད།

དེ་ཡང་བགྲོ་གླེང་གྲོལ་རྗེས་བྱང་ཨ་རི་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་ཁང་གི་དྲུང་ཆེ་བཀྲ་ཤིས་དོན་གྲུབ་ལགས་ཀྱིས་ཇར་མ་ནྀའི་ར་ཡིན་ཝེ་སི་ཊེ་ཧྥི་ལི་ཡ་ (North Rhine-Westphalia) མངའ་སྡེའི་དཔལ་འབྱོར་བློན་ཆེན་སྐུ་ཞབས་པིན་ཀི་ཝར་ཊེ་ (Andreas Pinkwart) མཆོག་དང་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ནས་པར་སྐྲུན་གནང་བའི་ལོ་

རྒྱུས་ཐོག་བོད་དེ་རྒྱ་ནག་གི་ཆ་ཤས་ནམ་ཡང་མིན། འོང་ཀྱང་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ནི་བོད་རྒྱའི་དཀའ་རྙོག་སེལ་བར་འོས་ཤིང་འཚམས་པའི་ཐབས་ལམ་ཞིག་ཡིན། ཞེས་པའི་དཔེ་དེབ་ཕུལ་ཡོད། སྐབས་དེར་བཀྲ་ཤིས་དོན་གྲུབ་ལགས་ཀྱིས་སྐུ་ཞབས་པིན་ཀི་ཝར་ཊེ་མཆོག་གིས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་གཉིས་སྣན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་གཞིར་བཞག་ཐོག་བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་པོ་མཆོག་གི་སྐུ་ཚབ་དང་ལྷན་དུ་བོད་ཀྱི་རྒྱ་གྲོལ་སློབ་གསོ་བྱེད་དགོས་པའི་འབོད་སྐུལ་གནང་རོགས་ཞེས་རེ་སྐུལ་ཞུས་གནང་ཡོད། སྐུ་ཞབས་པིན་ཀི་ཝར་ཊེ་མཆོག་གིས་དེ་ལྟར་གནང་རྒྱུའི་ཞལ་བཞེས་གནང་ཡོད། སྐུ་ཞབས་པིན་ཀི་ཝར་ཊེ་མཆོག་གིས་དེ་སྔ་ཇར་མ་ནྀའི་མུན་སི་ཊར་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་ (University of Munster) དུ་སྤྱི་ནོར་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་མཇལ་ཁ་ཞུས་མྱོང་ཡོད་པ་མ་ཟད། སྤྱི་ནོར་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་ད་ཅང་ཡིད་སྨོན་ཞུ་མཁན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། ཐེངས་འདིའི་བགྲོ་གླེང་ལས་རིམ་ལ་ཕྱི་རྒྱལ་གཞུང་ཚབ་ཁག་དང་ཚོགས་པ་ཁག་གི་སྐུ་ཚབ་གྲངས་ ༩༠ ལྷག་མཉམ་ཞུགས་གནང་ཡོད། དུས་རབས་ ༢༡ པའི་ནང་གི་འགྱུར་འགྲོས་ཆེ་ཁག་སྐོར་གྱི་བགྲོ་གླེང་དེ་བཞིན་ཇར་མ་ནྀའི་ཐེབས་རྩ་ (Freidrich Naumann Stiftung) དང་ཨ་རིའི་དེང་རབས་ཇར་མན་རིག་པའི་སློབ་གཉེར་ཁང་ (American Institute for Contemporary German Studies) གཉིས་ཀྱིས་གོ་སྒྲིག་གནང་ཡོད་པ་བཅས།།

ཐའེ་ཝན་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་ནས་འབྲི་གུང་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེ་ཚང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ལ་མཇལ་བཅར་ཞུས་པ།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༦ ཐུ་ཏོ་ཐའེ་ཝན་བོད་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་འབའ་བ་སྐལ་བཟང་རྒྱལ་མཚན་ལགས་དང་། དྭང་ཆེ་བསོད་ནམས་རྡོ་རྗེ་ལགས་རྣམ་གཉིས་སྦྲུབ་བརྒྱུད་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་འབྲི་གུང་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེ་ཚང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་དྲུང་དུ་བཅར་ནས་ཐོག་མར་བོད་ལུགས་དཀར་གཙང་མཇལ་དར་དང་མཎྜལ་རྟེན་དོད་ཕུལ་རྗེས། སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་འབའ་བ་སྐལ་བཟང་རྒྱལ་མཚན་ལགས་ཀྱིས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་དོན་དང་། དོན་གཅོད་རིམ་པ། དོན་གཅོད་ལས་ཁུངས་ནས་འདོན་སྤེལ་ཞུ་བཞིན་པའི་ཀུན་གསལ་འོད་སྣང་ཞེས་པའི་ཟླ་གསུམ་དུས་དེབ་དང་། ༧གོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་སློབ་དེབ་ཕྲེང་། གངས་ལྗོངས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གི་མིང་ཐོག་ནས་པར་སྐྲུན་ཞུས་པའི་བོད་དོན་སྐོར་གྱི་གངས་ལྗོངས་དེབ་ཕྲེང་འགྲེམས་སྤེལ་སོགས་ལས་དོན་སྙིང་བསྡུས་སྙན་སེང་དང་སྦྲགས་གངས་ལྗོངས་དེབ་ཕྲེང་འབག་ཤས་སྤྲུན་བསྐར་དང་འབུལ་ལམ་ཞུས། འབྲི་གུང་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེ་ཚང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་བཀའ་སློབ་གནང་བ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་གང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལྷུགས་རྩོམ་དང་རྩོམ་སྒྱུར་གནང་བའི་ཕྱག་དེབ་ངོ་སྤྲོད་གནང་བ་མ་ཟད། དེ་སྔ་ཐའེ་ཝན་གཞུང་གི་འགྲེམས་སྟོན་ཁང་ནང་བཞུགས་པའི་ཆིང་གོང་མ་ཁྲང་ཞི་སྐབས་ཀྱི་བོད་ཡིག་ཁྲིམས་མ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྱུར་ཆེན་མོ་དེ་དག་ཐའེ་ཝན་སྲིད་འཛིན་མཆོག་ལ་ཞུས་ཏེ་གསེར་ཁྲིས་པར་སྐྲུན་འགྲེམས་སྤེལ་གནང་བའི་བརྒྱུད་རིམ་སོགས་ངོ་སྤྲོད་གནང་བ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་གང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཕྱག་དེབ་བཅས་ཀྱང་གསོལ་སྩལ་གནང་། མཐའ་མ་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་འབའ་བ་སྐལ་བཟང་རྒྱལ་མཚན་ལགས་ཀྱིས་ཕྱི་ཟླ་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་ཐའེ་ཝན་ནོན་ཅང་གཙུག་ལག་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ཚད་མ་རིག་པ་དང་། རིགས་ལམ་གྱི་རྣམ་

གཞག་སྐོར་བགྲོ་གླེང་ཚོགས་འདུ་དང་དེ་འབྲེལ་གྱི་འགྲེམས་སྟོན། རྒྱ་སྐད་ཐོག་རིགས་ལམ་རྩོད་རྒྱུ་སོགས་མ་འོངས་ལས་འགུལ་སྤེལ་འཆར་སྐོར་སྙན་སེང་ཞུས། གཞན་ཡང་ཉིན་རྒྱབ་ཆུ་ཚོད་ ༢ པའི་ཐོག་ཐའེ་ཝན་གྱི་ཆོས་ཚོགས་ནང་དཔལ་རྡོ་ནང་རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེ་སྣང་བ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དབུ་བཞུགས་ཐོག སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་དང་དྲུང་ཆེ། ཆོས་དགེ་བཅས་གདན་འདྲེན་ཞུས་ཏེ། ཆོས་བརྒྱུད་རིས་མེད་འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་བཀའ་ཆོས་སློན་ལམ་ཆེན་མོ་གོ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་ནས་ཇི་ལྟར་གསོལ་འདེབས་ཞུས་པ་ལྟར་སྤྱི་ནོར་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་འདི་ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡ ཉིན་དང་དུས་ལྡན་ཐང་ཐའེ་ཝན་མང་ཚོགས་ལ་ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་བཀའ་ཆོས་བཀའ་དྲིན་སྩལ་གནང་བའི་མཇུག་བསྔོམས་ཚོགས་འདུ་ཞིག་གོ་སྒྲིག་གནང་སྐྱེ་གོ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་མི་མགོན་པོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། འཆི་མེད་རྡོ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ། དགེ་བཤེས་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་བཅས་ནས་ལས་བསྔོམས་དང་བོད་རྒྱ་ཡིག་རིགས་གཉིས་ཐོག་ནས་རྩིས་ཁྲ་ཁམས་དྭངས་རེ་རེ་བཞིན་སྙན་སྒྲོན་ཞུས། དེ་རྗེས་དཔལ་རྡོ་ནང་རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེ་སྣང་བ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་། སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་འབའ་བ་སྐལ་བཟང་རྒྱལ་མཚན་ལགས་གཉིས་ནས་ཀྱང་བླང་དོར་གྱི་བཀའ་སློབ་གནང་བ་དང་། ད་ཐེངས་གོ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་ནང་དངོས་སུ་མཉམ་ཞུགས་གནང་མཁན་རིས་མེད་ཆོས་ཚོགས་ཁག་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུའི་གཟེངས་བསྟོད་ཕྱག་འཁྱེར་ཡང་ཕུལ་ཡོད་པ་བཅས། །

མོ་སོ་ཁོ་རྒྱ་གར་གཞུང་ཚབ་ཁང་དུ་བ་ཀུ་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་མཛད་རྣམ་དཔེ་དེབ་དབུ་འབྱེད་གནང་བ།

༄༅། །ཨུ་རུ་སུའི་རྒྱལ་ས་མོ་སི་ཁོར་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་གཞུང་ཚབ་ཁང་དུ་བ་ཀུ་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་མཛད་རྣམ་སྐོར་དཔེ་དེབ་ (The Architect of Modern Ladakh) ཞེས་པ་ཞིག་དབུ་འབྱེད་གནང་ཡོད། དཔེ་དེབ་དབུ་འབྱེད་མཛད་སྒོར་རུ་སོག་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་ཏེ་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་གཞུང་ཚབ་ཆེན་མོ་ཤེན་ཀ་ཏེ་ཤ་ཝར་མ་ (D.B. Venkatesh Varma) ལགས། དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་དང་ཨུ་རུ་སུའི་སློབ་གཉེར་ཁང་ཁག་གི་སྐུ་ཚབ་སོགས་ཕེབས་ཡོད། དཔེ་དེབ་དབུ་འབྱེད་མཛད་སྒོའི་ཐོག་རུ་སོག་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་ཏེ་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་བོད་དང་ནང་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་དབར་འབྲེལ་བ་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་གསུངས་རྗེས་རྒྱ་གར་གྱི་གཞུང་ཚབ་ཆེན་མོ་ཞེན་ཀ་

ཏེ་ཤ་ཝར་མ་ལགས་ཀྱིས་བ་ཀུ་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་རླབས་ཆེན་གྱི་མཛད་པ་དང་། ཁོང་གིས་འགྲོ་བ་མི་སྒེ་དང་། ལྷག་པར་སོག་པོ་དང་ཨུ་རུ་སུའི་མི་མང་གི་སྐད་དུ་བློས་བཏང་གིས་ཕྱག་ལས་གནང་བ་དེ་ང་ཚོ་ཚང་མས་ཡིད་སྙིང་ཞུ་དགོས་པ་ཞིག་རེད། ཅེས་གསུངས། བ་ཀུ་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་མཛད་རྣམ་འབྲི་མཁན་བསོད་ནམས་དབང་ཕྱུག་ལགས་ཀྱིས་བ་ཀུ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་ཉི་ཧོང་དང་སོག་པོའི་ནང་ནང་པའི་ཆོས་ཚོགས་གསར་འཛུགས་གནང་བ་སོགས་ཀྱི་སྐོར་གསུངས། འབྱུང་འགྱུར་བྱུན་མོང་གིས་ཤེས་ཡོན་དང་། རྩོམ་རིག སྒྱུ་རྩལ། རིག་གཞུང་སོགས་ཀྱི་ལས་གཞི་སྤེལ་རེས་བྱ་ཆེད་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་ས་ལྡི་ལིར་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་ཨིན་ཧྲི་ར་ཞྭན་ཧྲི་རྒྱལ་ཡོངས་ཤེས་ཡོན་བརྙི་གནས་ཁང་ (Indra Gandhi National Center for the Arts) དང་། ཤེས་ཡོན་བརྙི་གནས་ཁང་གཞན་ཁག་གཅིག་གི་དབར་མོས་མཐུན་གན་རྒྱ་བཞག་གནང་ཡོད། རུ་སོག་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་ཏེ་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་ཨུ་རུ་སུའི་ཁལ་མུག་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ (Kalmyk Republic) ཀྱི་གཞུང་གི་དགོན་པའི་ཚབ་ཞུས་ཏེ་ཨིན་ཧྲི་ར་ཞྭན་ཧྲི་རྒྱལ་ཡོངས་ཤེས་ཡོན་བརྙི་གནས་ཁང་དང་ལྷན་དུ་མོས་མཐུན་གན་རྒྱར་མཚན་རྟགས་བཀོད་གནང་ཡོད། བ་ཀུ་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་མཛད་རྣམ་དཔེ་དེབ་དེ་ཨུ་རུ་སུའི་སྐད་ཡིག་དང་། སོག་ཡིག ཕ་རན་སིའི་སྐད་ཡིག་སོགས་ཀྱི་ཐོག་བསྒྱུར་ཡོད་པ་བཅས།།

གསར་དུ་འདེམས་ཐོན་བྱུང་བའི་སྲི་ཞུའི་ལས་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཟབ་སྦྱོང་ལེགས་པར་མཇུག་སྒྲིལ་བ།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༨ རེས་གཟའ་སྤེན་པ་ཉིན་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ལས་བྱེད་འདེམས་བསྐོ་ལྷན་ཁང་གི་མགོ་སྒྲིག་འོག་ས་རྣ་བོད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་སློབ་གཉེར་ཁང་དུ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་སྲི་ཞུའི་ལས་བྱེད་གསར་འདེམས་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་ཟབ་སྦྱོང་མཇུག་བསྒོམས་ཀྱི་མཛད་སྒོ་ཚོགས་ཡོད་པ་དང་། མཇུག་བསྒོམས་མཛད་སྒོའི་སྐུ་མགྲོན་གཙོ་བོ་ལས་བྱེད་འདེམས་ལྷན་གྱི་ཚོགས་གཙོ་དཔེ་ཟུར་

དབང་འདུས་ཚེ་རིང་ལགས་དང་། རིགས་སློབ་མ་ལག་གཉིས་ཀྱི་དབུ་འཛིན་དགེ་བཤེས་བསམ་གཏན་རྒྱ་མཚོ་ལགས། ས་རྣ་བོད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་སློབ་གཉེར་ཁང་གི་སློབ་སྤྱི་པ་སངས་ཆེ་རིང་ལགས་བཅས་ཕེབས་ཡོད། དེ་ཡང་ས་རྣ་བོད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་སློབ་གཉེར་ཁང་གི་ལོ་རྒྱུས་སློབ་དཔོན་ཏན་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་ལགས་དང་། གཙང་ཕྲུག་སློབས་ལགས། དགེ་བཤེས་ཚུལ་ཁྲིམས་དཔལ་ལྡན་ལགས། དགེ་བཤེས་ངག་དབང་རྣམ་གྲོལ་ལགས། དགེ་བཤེས་དམ་ཆོས་ལགས་བཅས་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༦ ཉིན་ནས་འགོ་བཙུགས་ཏེ་ཁྲོན་ཉིན་གྲངས་ ༡༣ རིང་གསར་དུ་འདེམས་ཐོན་བྱུང་བའི་སྲི་ཞུའི་ལས་བྱེད་གྲངས་ ༢༡ རྣམས་ལ་བོད་ཀྱི་བདེ་སྲིད་སུམ་རྟགས་དག་གསུམ་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་དང་། ཆོས་འབྱུང་། གཞུང་འབྲེལ་ཡི་གེ་འབྲི་སྟངས། སྙོམ་རྒྱུག་སྟངས། འགོ་ཁྲིད་ཀྱི་ནུས་པ། འབྲེལ་ལམ་ནུས་རྩལ། བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་སྲི་ཞུའི་ལས་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱི་བླང་དོར་དང་ཐོབ་ཐང་གི་སྒྲིག་གཞི། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས། ཕོ་མོའི་ཆགས་སྲིད་རྩུབ་སྤྱོད་འགོག་ཐབས་སོགས་ཀྱི་སྐོར་སློབ་ཁྲིད་གནང་ཡོད།

མཇུག་བསྒོམས་མཛད་སྒོར་སྐུ་མགྲོན་གཙོ་བོ་ལས་བྱེད་འདེམས་ལྷན་གྱི་ཚོགས་གཙོ་དཔེ་ཟུར་དབང་འདུས་ཚེ་རིང་ལགས་ཀྱིས་ཉིན་གྲངས་ ༡༣ རིང་གི་ཟབ་སྦྱོང་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་བར་འབྲེལ་ཡོད་ཚང་མར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་པ་དང་འབྲེལ་གསར་དུ་འདེམས་ཐོན་བྱུང་བའི་སྲི་ཞུའི་ལས་བྱེད་རྣམ་པར་སྲི་ཞུ་བསྒྲུབ་པར་སུ་མཐུད་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་སྲུང་དགོས་པའི་གལ་གནད་སྐོར་གསུང་བཤད་གནང་ཡོད་པ་བཅས།།

༧གོང་ས་མཆོག་གི་མཛད་འཕྲིན་ཁག་དང་། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་སོགས་ དྲ་རྒྱའི་ཁ་བྱང་ www.bod.asia ཐོག་གཟིགས་པར་འཚལ།

སྲུད་སིའི་སྐུ་ཚབ་དོན་ཁང་ནས་སྲུད་སིའི་གྲོས་ཚོགས་སུ་བོད་ནང་གི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གནས་སྟངས་སྐོར་བདེན་དཔང་གནང་བ།

༄༅། །སྲུད་སིའི་གྲོས་ཚོགས་སུ་སྔོན་ཀའི་གྲོས་ཚོགས་འཚོགས་བཞིན་པ་དང་བསྟུན། སྲུད་སིའི་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་ཁང་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་སྲུད་སིའི་གྲོས་ཚོགས་ཁང་དུ་སྲུད་སིའི་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་རྣམས་ལ་བོད་ནང་གི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གནས་སྟངས་སྐོར་བདེན་དཔང་གནང་ཡོད།

སྲུད་སིའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་སྲུང་སྐྱོབ་ཚོགས་པ་དང་། སྲུད་སིའི་གྲོས་ཚོགས་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ། སྲུད་སིའི་གྲོས་ཚོགས་རྒྱ་ནག་མཛའ་འབྲེལ་ཚོགས་པ། སྲུད་སིའི་གྲོས་ཚོགས་རྒྱལ་སྤྱིའི་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེ་ཚོགས་པ་བཅས་ཀྱི་གོ་སྒྲིག་འོག་སྲུད་སིའི་གྲོས་ཚོགས་ཁང་དུ་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་འབྲེལ་བའི་སྐོར་ཉན་ཞིབ་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་ཡོད་པ་དང་། སྲུད་སིའི་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་འཆི་མེད་རིག་འཛིན་ལགས་དང་། ལས་བྱེད་སྐལ་ལྡན་མཚོ་མོ་ལགས། སྲུད་བོད་མཛའ་འབྲེལ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་ཐོ་མ་སི་ (Thomas Büchli) ལགས་བཅས་ཉན་ཞིབ་ཀྱི་ཚོགས་འདུར་མཉམ་ཞུགས་གནང་ཡོད།

དེ་ཡང་སྲུད་སིའི་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་ཁང་གི་ལས་བྱེད་སྐལ་ལྡན་མཚོ་མོ་ལགས་ཀྱིས་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་ཚབ་ཞུས་ཏེ་སྲུད་སིའི་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་རྣམས་ལ་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་གཞུང་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་བོད་ས་ཡོངས་རྫོགས་དབང་བསྒྱུར་བྱས་པ་ནས་བཟུང་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་གི་འགོ་ཁྲིད་མི་རབས་ལྔ་ཡིས་འཆར་གཞི་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་བོད་ནང་གི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་རྩིས་མེད་རྡོག་རོལ་བཏང་ཡོད་པ་མ་ཟད། བོད་མིའི་ཆོས་དད་རང་དབང་དང་། རིག་གཞུང་། སྐད་ཡིག དེ་བཞིན་བོད་མིའི་ཐོབ་ཐང་རྩོད་ལེན་པ་སོགས་ཀྱི་ཐོག་དམ་བསྒྲགས་ཤུགས་ཆེ་བྱུས་དང་བྱེད་བཞིན་པའི་གནས་སྟངས་སྐོར་བདེན་དཔང་གནང་ཡོད།

གཞན་ཡང་སྐལ་ལྡན་མཚོ་མོ་ལགས་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་། ངོ་བོ་བཅས་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་གི་ཁྲིད་ཆོས་ལྡན་པའི་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཅན་ལ་སྒྱུར་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཁག་གི་སློབ་གྲྭའི་ནང་སློབ་ཚན་རྣམས་བོད་ཡིག་གི་ལམ་ནས་སློབ་ཁྲིད་བྱེད་རྒྱའི་ཆབ་ཏུ་རྒྱ་ཡིག་གི་ལམ་ནས་སློབ་ཁྲིད་བྱེད་བཞིན་ཡོད་སྐབས། བོད་རིགས་སློབ་མ་རྣམས་མཐོ་སློབ་ཐོན་རྗེས་བོད་ཡིག་འབྲི་ཀློག་དང་བོད་སྐད་རྒྱུག་མི་ཤེས་པའི་གནས་སྟངས་སུ་འགྱུར་བཞིན་པ་སོགས་ཀྱི་སྐོར་གསུངས། ཕྱོགས་མཚུངས་སྐལ་ལྡན་མཚོ་མོ་ལགས་ཀྱིས་སྲུད་སིའི་གཞུང་གིས་རྒྱ་ནག་ཚུད་པའི་བོད་ནང་གི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གནས་སྟངས་སྐོར་ཞིབ་འཇུག་གིས་ལོ་འཁོར་སྙན་ཐོ་ཞིག་འདོན་སྤེལ་གནང་དགོས་པ། སྲུད་སི་གྲོས་ཚོགས་ནས་བོད་ནང་ཕར་འགྲོ་ཚུར་འོང་གི་ཁྲིམས་གདན་འཕེབས་གནང་དགོས་པ། དེ་བཞིན་སྲུད་སིའི་གཞུང་གིས་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་གཞུང་གིས་སྲུད་སི་ནང་གནས་སྡོད་བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བ་རྣམས་ལ་གནོན་ཤུགས་སྤྲོད་བཞིན་པའི་ཐད་ཞིབ་འཇུག་དང་ལྟ་རྟོག་གནང་དགོས་པའི་འབོད་སྐུལ་ཞུས་ཡོད་པ་བཅས།།

བརྡ་ཆད་གཏན་འབེབས་ལྷན་ཚོགས་ཐེངས་ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད་པ་ལེགས་གྲུབ་ཟིན་པ།

༄༅། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༣ ནས་ཕྱི་ཚེས་ ༡༥ བར་ཉིན་གྲངས་དུག་རིང་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་བརྡ་ཆད་ཚན་པས་གོ་སྒྲིག་འོག ཤེས་རིག་ཚོགས་ཁང་དུ་ཆེས་མཐོའི་བརྡ་ཆད་གཏན་འབེབས་ལྷན་ཚོགས་ཐེངས་ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད་པ་བསྐྱངས་ཡོད།

དེ་ཡང་ཉིན་གྲངས་དུག་དེའི་རིང་ཤེས་ཡོན་དང་། ཁྲིམས་ལུགས། ཆབ་སྲིད། དཔལ་འབྱོར། རྩིས་རིག ཁོར་ཡུག་བཅས་དང་། དེ་བཞིན་ཚན་རིག་འཕྲུལ་ཆས་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཁྲིན་བསྡོམས་གྲངས་ ༥༡༥ ལྷག་ཙམ་གཏན་འབེབས་གནང་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད།

སྤྱིར་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་སྲུང་སྐྱོབ་དང་གོང་འཕེལ་སྐད་རྒྱུན་སྤྱོད་དང་དེང་རབས་ཀྱི་རིག་ཚན་སྣ་ཚོགས་པའི་ཐ་སྙད་རྣམས་གཅིག་གྱུར་གཏན་འབེབས་དགོས་གལ་གཟིགས་ཏེ། བཀའ་ཤག་སྐབས་བཅུ་གསུམ་པའི་གཙོ་སྐྱོང་ལམ་སྟོན་འོག ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༤ ལོར་ཤེས་རིག་བརྡ་ཆད་ཚན་པ་འདི་བཞིན་དངོས་སུ་འགོ་འཛུགས་གནང་བ་ནས་བཟུང་ད་བར་ཨིན་བོད་ཤན་སྦྱར་གཏན་འབེབས་བརྡ་ཆད་དེབ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་བར་འདོན་སྤེལ་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད།

བརྡ་ཆད་དེ་དག་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་དབུས་སའི་ལས་ཁུངས་ཡོངས་རྫོགས་དང་། སྤྱི་སྤྱིར་སློབ་གྲྭ་ཁག གཞུང་དང་གཞུང་ཁོངས་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་སྡེ། དགོན་སྡེ་ཆོས་སྒར་དང་དཔེ་མཛོད་ཁང་། བརྒྱུད་ལམ་ཁག་སོགས་སུ་རྒྱ་གང་ཆེར་འགྲེམས་གཏོང་དང་དེབ་གཟུགས་པར་འགྲེམས་ཟིན་རིམ་བཞིན་ཚན་པའི་དྲ་ཚིགས་དང་བཀོལ་སྤྱོད་མཉེན་ཆས་ཐོག་འཛུགས་སྒྲུས་ཡིན་པ་བཅས། །

འཕྲོད་བསྟེན་ལས་ཁུངས་ནས་བོད་ཁྱིམ་སློབ་གྲྭ་ཁག་གསུམ་གྱི་ནང་སློབ་ཕྲུག་གྲངས་ ༩༡༣ ལ་ཁྲག་ནད་སྐོར་གོ་རྟོགས་སྤེལ་བ།

༄༅། །བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་འཕྲོད་བསྟེན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་མ་དང་བྱིས་པའི་འཕྲོད་བསྟེན་ཚན་པ་ནས་ཧ་སྟེང་བོད་ཁྱིམ་དང་། ཧ་ཤོད་བོད་ཁྱིམ། གོ་པལ་པུར་བོད་ཁྱིམ་བཅས་སུ་བུ་མོ་ལོ་ན་ ༡༣ ཡན་གྱི་སློབ་ཕྲུག་གྲངས་ ༩༡༣ ལ་ཁྲག་ནད་ (Anaemia)

སྐོར་གོ་རྟོགས་སྤེལ་ཡོད།

དེ་ཡང་ཁྲག་ནད་ (Anaemia) ཞེས་པའི་ནད་གཞི་ནི། གཙོ་བོ་ཁྲག་གི་ཚད་གཞི་མ་ལོངས་པའམ་ཁྲག་གི་ནང་ཞྭ་ཕུང་དམར་པོ་ཉུང་དྲགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་གི་ཡོད། ཐེངས་འདིའི་གོ་རྟོགས་ལས་རིམ་སྐབས་བུ་མོ་ལོ་ན་ ༡༣ ཡན་གྱི་སློབ་ཕྲུག་བདམས་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཙོ་བོ་ནི་བུ་མོ་ལོ་ན་ ༡༣ ལ་ལོན་སྐབས་ཟླ་མཚན་ཡོང་གི་ཡོད་སྐབས་ཁྲག་ཉུང་དྲགས་པས་རྐྱེན་གྱིས་ཁྲག་ནད་ཀྱི་ནད་གཞི་འཕོག་སླ་བ་ཡོང་གི་ཡོད།།འཕྲོད་བསྟེན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་མ་དང་བྱིས་པའི་འཕྲོད་བསྟེན་ཚན་པའི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་བྱེད་སྐལ་བཟང་ཆོས་སྒྲོན་ལགས་དང་བསྟན་འཛིན་ཆོས་འཕེལ་ལགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་ཧ་སྟེང་བོད་ཁྱིམ་དང་། ཧ་ཤོད་བོད་ཁྱིམ། གོ་པལ་པུར་བོད་ཁྱིམ་བཅས་སུ་བུ་མོ་ལོ་ན་ ༡༣ ཡན་གྱི་སློབ་ཕྲུག་གྲངས་ ༩༡༣ ལ་ཁྲག་ནད་དང་ཟླ་མཚན་འཕྲོད་བསྟེན། དེ་བཞིན་ཡང་ཚོད་རར་བབས་སྐབས་བཟི་སྨན་ལང་ཤོར་དུ་ཕྱིན་པའི་རྗེས་འབྲས་སོགས་ཀྱི་སྐོར་གོ་རྟོགས་རྒྱ་ཆེ་སྤེལ་གནང་ཡོད་པ་བཅས།།

Published by: Tsering Yangkyi, DIIR, **Printer:** Narthang Press (DIIR), CTA, Gangchen Kyishong, Dharamshala-176215 H.P., INDIA **Name of Editor:** Ngawang Thogmed,
Place of Publication: CTA, Gangkyi, Dharamshala-176215 H.P., INDIA Tel:+91-1892-222457/222510 **Email:** diiraddl.secy@tibet.net **Website:** www.bod.asia
Regd. No. HPTIB/2017/74104